

I dagarna har Radiokonservatoriet dragit i gång med pukor och trumpeter. Den första stora massmediaundervisningen i musik — en miljonsatsning i samarbete mellan skolöverstyrelsen, Musikaliska akademien, Samverkande bildningsförbunden och Sveriges Radio — introducerades i TV i ett program, kallat "Människor lyssnar och ljuv musik uppstår i hjärtat". Radions musikchef Karl-Birger Blomdahl, Radiokonservatoriets initiativtagare, sade vid detta tillfälle i samband med framförandet av Stravinskis "Eldfågeln" några ord som tål att begrundas. Stravinskis musik, så ungefär föll orden, är full av fantastisk sprängverkan. Själv hade Blomdahl nästan en känsla av att sprängas i småbitar när han upplevde musikens rytmiska drive.

Frågan är, om en dylik elementär upplevelse kan förmedlas kunskapsvägen. Givetvis är kunskaper i musikhistoria och musikteori ägnade att fördjupa själva musikupplevelsen. Men all erfarenhet säger att det måste finnas en medfödd resonansbotten för att man skall kunna tillgodogöra sig rytmiska och klangliga sensationer av ovan nämnda slag. Eftersom det är ganska ofruktbart att diskutera musikbildningens gränser vill jag inskränka mig till att referera ett samtal som jag för många år sedan hade med en av Danmarks ledande tonsättare, Finn Höfdding, tillika professor i komposition vid det kongl musikkonservatoriet i Köpenhamn; Jag anser, sade Höfdding på tal om en bok i konsten att lyssna till mu-

Allt beror på hur det döda stoffet levandegörs, skriver Herbert Connor om det i dagarna startade Radiokonservatoriet. Den ståtliga satsningen är förknippad med en rad frågetecken.

tressera genomsnittslyssnaren. Dessutom tvivlar jag starkt på att ens musikaliskt "bildade" personer kan tillgodogöra sig denna kompakta och skrämmande anhopning av stoff. Vi räknar med att minst hälften av de lärare, som fn undervisar i musik i både den obligatoriska skolan, den kommande musikskolan och studieförbundens musikcirkel är formellt inkompetenta och i behov av vidare utbildning. Hur skall dessa handledare kunna följa med kurser som förutsätter ungefär samma kunskaper som behövs för att få inträde i Musikhögskolan.

INGEN STÖRRE HJÄLP

Dagspressen är knappast rätt forum att detaljgranska kursböckerna "Musikens material och form" och "Det musikaliska hantverket". Nog sagt att deras uppläggning vittnar om lika stor beläshet som bristande sinne för pedagogiska realiteter. Jag missunnar visst inte de unga musikvetarna att lägga fram hela sitt stora vetande. Men till någon större hjälp för dem som jobbar på fältet torde dessa valhant sammanställda exempel och övningsuppgifter inte vara.

Annorlunda förhåller det sig med den musikhistoriska handledning (SR:s förlag) som har utarbetats av Sten Andersson och Krister Malm. Här finns en metodisk stramhet och knapphet som är välgörande, läsaren blir inte skrämmd på flykten genom en meningslös anhopning av svårigheter utan blir liksom med varsam hand ledd till kunskapens källor, ur vilka han eller hon efter behag kan

Miljonsatsning med frågetecken

sik som just då hade kommit ut, att den vanliga konsertbesökaren eller radiolysnaren inte skall belastas med kompositionstekniska detaljer som bara förvirrar honom och helst bör vara förbehållna fackmusiken. Musiken skall av publiken upplevas spontant och personligt utan ovidkommande inblandning av musikteorier. Då mår både musiken och publiken bäst.

FÖR MYCKET VETENSKAP

Givetvis är Höfddings tes tillspetsad och bör främst betraktas som reaktion mot den ensidiga intellektualism som kännetecknar vissa musikbildares "lyssnarmetodik". Det har smugit sig in alldeles för mycket musikvetenskap i den moderna musikundervisningen på bekostnad av fantasin och den enskilda människans behov att uppleva musik på sitt eget sätt. Det var därför mycket gläd-

jande att Bo Wallner i det inledande TV-programmet så starkt poängterade just musikupplevelsens individuella natur. Måtte Radiokonservatoriets lärare respektera denna grundsyn och inte låta sig förledas att förmedla halvbildning i stället för bildning. Ty halvbildning blir det när man pratar över huvuden på folk och struntar i Karlfeldts råd att tala till bönder på böndernas vis och till lärda på latin.

FÖR FACKFOLK

Jag minns från 40-talet några religionsfilosofiska föreläsningar av Alf Ahlberg på Brunnsviks folkhögskola som på ett föredömligt sätt förenade vederhäftighet och enkelhet. Vad var då hemligheten med Ahlbergs enastående populariseringsförmåga? Jo, att han behärskade begränsningens svåra konst intill fulländning, att han aldrig meddelade mer lärdom än

han visste folk orkade med. När jag tittar igenom de tre kursböcker som Radiokonservatoriet givit ut i samband med terminens tre serier "Musikens material och form" (måndagar P2 18.30), "Det musikaliska hantverket" (onsdagar P2 19.00) och "Musikhistoria" (torsdagar P2 21.30) slår det mig att det mesta som står i de två förstnämnda böckerna är skrivet av fackmän för fackmän. Det har sagts att kurserna först och främst vänder sig till lärare och andra handledare i musik och bör betraktas som en brett upplagd fortbildning av lärare. Men det har också framhållits att de även vänder sig till den stora musiklyssnande allmänheten.

Att döma efter kursböckerna är det endast den musikhistoriska serien som är av intresse för en bredare publik. Uppläggnings av de två övriga kurserna är alldeles för speciell för att kunna in-

dricka. Nackdelen med den 70 sidor omfattande kursboken är visserligen att den är oanvändbar om man inte samtidigt har tillgång till en del andra böcker som det ideligen hänvisas till, men — det finns ju bibliotek och en hel del lyssnare äger nog både "Musiken genom tiderna", Sohlmans lexikon mfl standardverk.

Allt beror som sagt på, hur föreläsarna kommer att levandegöra det döda stoffet. Detta vet vi i skrivande stund ingenting om. Men vi vill redan nu med en lätt förvrängning av Lichtenbergs berömda aforism säga, att om en bok och en skulle stöter ihop och det låter ihåligt är det inte alltid skallens fel. Föreläsarna har ordet! Och givetvis även de 600 deltagare som anmält sig, bland dem 200 som blivit testade och befunnits "lämpliga".

HERBERT CONNOR